

معرفی کتاب

دکتر محمدرضا فخرروحانی^۱

السید سلمان هادی آل طعمه، تاریخ مساجد کربلاء و حسینیاتها، العتبة الحسينية المقدسة، کربلا: ۱۴۲۲ق / ۲۰۲۱م.

نام کربلا همواره تداعی کننده مکان زیارتی بسی ارجمند در نزد همه مؤمنان است. اولین مکان زیارتی کربلا، قبور شریف شهدای عاشورا و به خصوص حضرت امام حسین علیه السلام بوده است، با این همه کربلا پراز مساجد و تکایایی کوچک و بزرگ است که در سرتاسر شهر و در

کوچه پس کوچه های آن منتشر هستند. محقق ارجمند معاصر، جناب آقای دکتر سید سلمان هادی آل طعمه، طی چند سال کار میدانی و بازدید از ۱۲۳ مسجد و ۳۸ حسینیه، با متولیان آنها مصاحبه کرده، اسناد تاریخی شهر کربلا را به دقت خوانده و حتی آیات قرآنی و نقوش سردر مساجد را یادداشت کرده، همه را با ذکر جزئیات و نشانی دقیق مکانی و تاریخچه تأسیس شان ثبت و ضبط کرده است. قابل توجه این که ایشان در این پژوهش توجه خود را به بخش های قدیمی شهر کربلا معطوف کرده است، زیرا مساجد و حسینیه های این مناطق به نوعی تاریخچه اجتماعی - فرهنگی شهر کربلا را نشان می دهند.

۱. استادیار دانشگاه قم (Abumahdi1061@gmail.com)

این کتاب در ۱۹۹ صفحه نگارش شده است و نشان می‌دهد که چه تعداد و کدام یک از حسینیه‌های کربلا در گذر تاریخ محو شده بودند. به جز تعداد اندکی از حسینیه‌ها که به دلیل طرح‌های توسعه شهری بخشی از محوطه آنها داخل خیابان افتاد، مابقی آنهایی هستند که بعد از انتفاضه سال ۱۹۹۱م و به دستور صدام حسین تخریب شدند. تخریب کردن حسینیه‌ها معانی مختلفی دارد. یکی از دلایل آن این است که اساسا حسینیه محل تجمع افرادی است که مقتدا و الهام بخش آنان حضرت امام حسین علیه السلام است. با توجه به رویکرد منفی و معاندانه حزب بعث عراق و به خصوص شخص صدام حسین با آموزه‌های شیعی، تخریب حسینیه‌ها عین دشمنی وی با اندیشه مقاومت پرورانه شیعی بود.

درباره هر کدام از مساجد و حسینیه‌هایی که ذکر آنها در کتاب رفته است، تصویر و اطلاعات زمینه‌ای سودمندی داده شده است. این معلومات نشان می‌دهد که نه فقط اهالی کربلا، بلکه اهالی دیگر شهرهای عراق و نیز ایرانیان تا چه اندازه در تأسیس، تعمیر و توسعه مساجد و حسینیه‌های کربلا نقش و اهتمام داشته‌اند.

جالب این که از میان غیرعراقی‌ها، یک حسینیه را تهرانی‌ها و دو حسینیه را اصفهانی‌ها در کربلا تأسیس کرده‌اند. با توجه به افزایش زوار از کشورهای دیگر، انتظار می‌رود که محله‌های جدیدتر کربلا دارای مساجد و حسینیه‌های فراوان‌تری باشد و سهم مهمی را هم غیرعراقی‌ها در این مهم ایفا کرده باشند. شاهد چنین حدسی، تعدد و تکثر موکب‌های عزاداری از دیگر شهرهای عراق به سوی کربلا است.

